

RUSKÉ NĀR. POHĀDKY

Pho, Albatros 1973

SESTRĪČKA ALJONUŠKA A BRATRĪČEK IVANUŠKA

Žili jednou car a carevna a ti měli syna a dceru. Synovi říkali Ivanuška, dcerce AljONUŠKA. Když car s carevnou zemřeli, zůstaly děti samy, i vydaly se do široho světa. Šly a šly, až přišly k rybníku, kde se páslo stádo krav. „Napíju se,“ povídá Ivanuška. „Nepij, bratře, nebo se proměníš v telátko,“ radí mu AljONUŠKA. Ivanuška poslechl, a šli tedy dál. Šli a šli, až přišli k řece, kde se páslo stádo koní. „Ach sestřičko, kdybys věděla, jak se mi chce pít!“ — „Nepij, bratře, nebo budeš hřibátkem.“ Ivanuška poslechl a šli dál. Šli, šli, až spatřili jezero, kolem kterého se procházelo stádo ovcí. „Ach sestřičko! Strašně se mi chce pít!“ — „Nepij, bratře, nebo z tebe bude beránek.“ Ivanuška poslechl a jdou dál. Šli, šli, až uviděli potok, u které-

ho se pásly svině. „Ach sestřičko, já se napiju; hrozně se mi chce pít.“ — „Nepij, bratře, nebo se proměníš v prasátko.“ Ivanuška zase poslechl, šli tedy dál, až uviděli, jak se u vody pase stádo koz. „Ach sestřičko, já se napiju.“ „Nepij, bratře, nebo budeš kozlíčkem.“ Ale Ivanuška to nevydržel, neposlechl sestru, napil se a proměnil se v kozlíčka. Hopsá před Aljonuškou a křičí: „Mé—é—é—é—, mé—é—é!“

Aljonuška mu uvázala kolem krku hedvábnou stuhu a vede ho s sebou. A sama hořce, přehořce pláče.

Kozlíček pobíhal, pobíhal, až jednou zaběhl do carské zahrady. Lidé ho uviděli a hned carovi vykládají: „Vaše carské Veličenstvo, v zahradě je kozlíček a vede ho dívka, náramná krasavice.“ Car rozkázal, aby se jí zeptali, co je zač. Lidé se vyptávají, odkud je a z jakého rodu pochází. „Tak a tak,“ povídá Aljonuška, „byli car s carevnou, a když zemřeli, zůstali jsme na světě sami. Já jsem carská dcera a tuhle je můj bratr carevič. Měl velkou řízeň, napil se vody a stal se z něho kozlíček.“ Lidé to všechno carovi oznámili. Car Aljonušku k sobě pozval a na všechno se jí znovu vyptal. Zalíbila se mu a zatoužil se s ní oženit. Brzy byla svatba a začal jim šťastný život; žil s nimi i kozlíček. Prochází se po sadu, ale jí a pije s carem a carevnou.

Jednou si vyjel car na lov. V té době přišla čarodějnice a přivola-la na carevnu zlou nemoc. Aljonuška onemocněla, zhubla a pobled-la. V carství všechno zesmutnělo. Květiny na zahradě vadnou, stromy usychají, tráva bledne. Car se vrátil a ptá se carevny: „Co ti chybí, žes tak bledá?“ — „Ach, churavím,“ odpověděla carevna. Druhého dne vyjel car opět na lov. Aljonuška leží a stůně. Přišla k ní čarodějnice a povídá: „Vyléčím tě, chceš? Až zornice vyjde, jdi k tomu a tomu moři a napij se vody.“ Carevna poslechla a za svítání šla k moři. Ale čarodějnice už na ni čekala — chopila se jí, na krk jí přivázala kámen a hodila ji do moře. Aljonuška klesla na dno. Kozlíček přiběhl na břeh a žalostně zaplakal. Čarodějnice se proměnila v carevnu a šla do paláce.

Car brzy přijel a zaradoval se, že carevna je zase zdráva. Prostřeli na stůl a zasedli k jídlu. „Kdepak je kozlíček?“ ptá se car. „Co by tu dělal,“ povídá čarodějnice, „poručila jsem, aby ho nepouštěli.

Beztak páchne kozlinou!“ Druhého dne, sotva car odjel na lov, začala čarodějnice kozlíčka bít, bila ho a bila, tloukla a tloukla a přitom mu hrozila: „Jak se vrátí car, hned mu řeknu, aby tě podřízli.“ Car přijel a čarodějnice se k němu hned lísá a naléhá: „Dej kozlíčka zařáznout. Zprotivil se mi až běda.“ Carovi bylo kozlíčka líto, ale co dělat — čarodějnice naléhala a prosila, až car konečně svolil. Kozlíček vidí, že už na něho brousí nože z kalené oceli. I zaplakal, běžel k carovi a prosí: „Care, pusť mne k moři napít se vodičky!“ Car ho pustil. Kozlíček přiběhl k moři, stojí na břehu a žalostně volá:

„Aljonuško, sestro moje,
vypluj, vypluj ke mně na břeh!
Oheň v kamnech horce plane,
voda v kotli kypí, šumí,
nože na mne ostří, brousí,
ach, chtějí mě zařezati!“

Sestra odpovídá:

„Ivanuško, bratříčku můj!
Těžký kámen na mně leží,
ke dnu poutá, srdce tíží,
krutá zmije srdce moje
vysála i s rudou krví.“

Kozlíček hořce zaplakal a vrátil se zpět. V poledne opět prosí cara: „Care, pusť mne k moři, chci se napít vodičky!“ Car ho pustil. Kozlíček přiběhl k moři a žalostně volá:

„Aljonuško, sestro moje,
vypluj, vypluj ke mně na břeh!
Oheň v kamnech horce plane,
voda v kotli kypí, šumí,
nože na mne ostří, brousí,
ach, chtějí mě zařezati!“

Sestra odpovídá:

*„Ivanuško, bratříčku můj!
Těžký kámen na mně leží,
ke dnu poutá, srdce tíží,
krutá zmije srdce moje
vysála i s rudou krví!“*

Kozlíček zaplakal a vrátil se domů. Car si myslí: Čím to, že kozlíček pořád běhá k moři? Tu prosí kozlíček potřetí: „Care, pusť mne k moři, napiju se vodičky!“ Car ho pustil, ale sám šel za ním. Přijde k moři a slyší, jak kozlíček volá sestru:

*„Aljonuško, sestro moje,
vypluj, vypluj ke mně na břeh!
Oheň v kamnech horce plane,
voda v kotli kypí, šumí,
nože na mne ostří, brousí,
ach, chtějí mě zařezati!“*

Sestra odpovídá:

*„Ivanuško, bratříčku můj,
těžký kámen na mně leží,
ke dnu poutá, srdce tíží,
krutá zmije srdce moje
vysála i s rudou krví.“*

Kozlíček však znovu volá sestru; Aljonuška vyplula k hladině a ukázala se nad vodou. Car ji rychle chytil, strhl jí kámen z krku a vytáhl ženu na břeh, ale hned se ptal, jak se to stalo. Aljonuška všechno carovi vypověděla. Car se zaradoval, kozlíček také, jen radostí poskakoval, a v zahradě se hned všechno zazelenalo a rozkvetlo. Ale čarodějnicí dal car popraviti. Postavili na dvoře hranici a zlou čarodějkou upálili. Potom car s carevnou a kozlíčkem začali vesele žít a jako dříve společně jedli a pili a jen se radovali.